

סיון תשע"ב

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

בין כלב ליהושע בפרשת המרגלים

שיעור לפרשת שלח לך: ע"פ שיעורו של הרב תמיר גרנות

1. במדבר י"ג כח-כט:

אָפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהָעָרִים בְּצִרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵנֶק רָאִינוּ שָׁם. עָמְלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן.

2. במדבר י"ג ל:

וַיְהִי כִּלְבֵי אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְנַעֲלֵה וַיִּרְשָׁנוּ אֶתֶּה כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ.

2. במדבר י"ד ב-ד:

וַיִּלְנוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל הָעֵדָה לֹו מִתְּנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לֹו מִתְּנוּ. וְלָמָּה ה' מְבִיא אֶתְנוּ אֶל הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְנַפֵּל בְּחָרֶב נְשִׁינוּ וְטַפְנוּ וַיְהִי לְבָזוּ הַלֹּוא טוֹב לָנוּ שׁוֹב מִצְרַיִמָּה. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו נַתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֹבָה מִצְרַיִמָּה.

3. במדבר י"ד ה':

וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָל קְהַל עַדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

4. במדבר י"ד ו-י':

וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְכִלְבֵי בֶן יִפְנֶה מִן הַתְּרִים אֶת הָאֶרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם. וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עַדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתֶה טוֹבָה הָאֶרֶץ מְאֹד מְאֹד. אִם חָפֵץ בְּנֵי ה' וְהִבִּיא אֶתְנוּ אֶל הָאֶרֶץ הַזֹּאת וְנַתְּנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הוּא זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ. אֲךָ בָּה' אֵל תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאֶרֶץ כִּי לַחֲמֹנוּ הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלִיהֶם וְה' אֶתְנוּ אֶל תִּירָאֵם. וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵדָה לְרוּגוֹם אֶתֶם בְּאֲבָנִים.

5. במדבר י"ד כב-כד:

כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת כְּבֹדִי וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עָשָׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי. אִם יִרְאוּ אֶת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתֶם וְכָל מְנַאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ. וְעַבְדֵי כָלֵב עֲקֵב הַיְתָה רוּחַ אַחֲרַת עַמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרֵי וְהִבִּיאֹתִיו אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר בָּא שְׁמָה וְזָרְעוּ יוֹרְשָׁנָה.

6. במדבר י"ד כח-לח:

אָמַר אֱלֹהִים חִי אֲנִי נֹאֵם ה' אִם לֹא כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנֵי כֹן אֶעֱשֶׂה לָכֶם. בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְלוּ פְגָרֵיכֶם וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מִסְפָּרְכֶם מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְקַמְעֵלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶם עָלַי. אִם אַתֶּם תִּבְאֹו אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאָתִי אֶת דְּדֵי לְשֹׁכְן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון...וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת הָאֶרֶץ וַיִּשָּׁבוּ וַיִּלְנוּ עָלָיו אֶת כָּל הָעֵדָה לְהוֹצִיא דְבָרָה עַל הָאֶרֶץ. וַיִּמְתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַר הָאֶרֶץ רָעָה בְּמַגִּפָּה לִפְנֵי ה'. וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְכִלְבֵי בֶן יִפְנֶה חִיו מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֵלְכִים לְתוֹר אֶת הָאֶרֶץ.

7. דברים א: לד-לח:

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹל דְּבַרְיֶכֶם וַיִּקְצֹף וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר. אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הַרְעָה הַזֶּה אֶת הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְתַת לְאֲבֹתֵיכֶם. זוֹלָתִי כָלֵב בֶּן יִפְנֶה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ אַתֶּן אֶת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בָּהּ וְלִבְנָיו יַעַן אֲשֶׁר מְלֵא אַחֲרֵי ה'. גַּם בִּי הִתְאַנֵּף ה' בְּגִלְלַתְכֶם לֵאמֹר גַּם אֶתֶּה לֹא תִבָּא שָׁם. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון הָעֹמֵד לִפְנֵיךְ הוּא יְבֵא שְׁמָה אֹתוֹ חֹזֵק כִּי הוּא יַנְחִילָנָה אֶת יִשְׂרָאֵל.

8. יהושע י"ד ו-ט:

וַיִּגְשׁוּ בְנֵי יְהוּדָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָפְנוּ הַקְּנִזִּי אֶתְּךָ יְדַעַתְּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דָּבַר ה' אֶל מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים עַל אֲדֹתַי וְעַל אֲדֹתֶיךָ בְּקֹדֶשׁ בְּרִנְעָה בֶן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בְּשַׁלַּח מֹשֶׁה עִבְדְּךָ ה' אֵתִי מִקְדָּשׁ בְּרִנְעָה לְרַגְלֵךָ אֶת הָאָרֶץ וְאַשְׁבֵּב אֶת דְּבַר פְּאֻשֶׁר עִם לִבִּי. וְאֲחִי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי הִמְסִיוּ אֶת לִב הָעָם וְאָנֹכִי מִלְּאֲתֵי אַחֲרֵי ה' אֱלֹקֵי. וַיִּשְׁבַּע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אִם לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַכְתָּ רֹגְלְךָ בָּהּ לֵךְ תִּהְיֶה לְנַחְלָה וּלְבְנֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי מִלְּאֲתֵי אַחֲרֵי ה' אֱלֹקֵי.

הימים (דברי הימים א', ז: כח) 'נון בנו יהושע בנו', וביהושע ואילך אינו מונה. אמרו לו: 'מה לך לדבר? אינך חושש אם תחיה או תמות, אין לך בנים ולא בנות; אלא, הם מתפחדים על נשיהם ועל טפיהם', ומיד השתיקוהו.

9. כלב ויהושע – שתי עמדות של "בטחון" בה'.

כלב	יהושע וכלב יחד
וַיְהִי כִּשְׁלֹשִׁים יָמִים וַיִּגְשׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ עֲבַרְנוּ בְּהַר שֵׁנִי וְנִתְּנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִיא זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ. אַךְ בְּה' אֵל תִּמְרָדוּ וְאַתֶּם אַל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנֵנוּ הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלֵיהֶם וְה' אֲתָנוּ אֵל תִּירָאֵם. (י"ג: ל.)	וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּךָ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד. אִם חִפְץ בְּנו ה' וְהִבִּיא אֶתָּנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִיא זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ. אַךְ בְּה' אֵל תִּמְרָדוּ וְאַתֶּם אַל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנֵנוּ הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלֵיהֶם וְה' אֲתָנוּ אֵל תִּירָאֵם. (י"ד: ז-ט.)

10. דברים א כט-לג:

וַאֲמַר אֲלֵכֶם לֹא תַעֲרֹצוּן וְלֹא תִירָאוּ מֵהֶם. ה' אֱלֹקֵיכֶם הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם הוּא יִלְחַם לָכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶתְכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם. וּבְמִדְבַר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף ה' אֱלֹקֶיךָ פְּאֻשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַכְתֶּם עַד בְּאַכְסָם עַד הַמְּקוֹם הַזֶּה. וּבְדָבַר הַזֶּה אֵינְכֶם מֵאֲמִינִם בְּה' אֱלֹקֵיכֶם. הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לְתוֹר לָכֶם מְקוֹם לְחַנְתְּכֶם בְּאֵשׁ לִילָה לְרִאתְכֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ בָּהּ וּבַעֲנֵן יוֹמָם.

11. פ

סיקתא זוטרתא [לקח טוב] במדבר, פרשת שלח לך, דף קו עמוד ב: אמר רבא שהסיתן בדברים - פתח יהושע קא משתעי, אמרו ליה 'ריש קטיעא ימלל!'. פירוש, לפי שלא היה לו בן, היו קורין אותו 'ריש קטיעא'. ומנין שלא היה לו בן? שכך כתוב בדברי